

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه
دانشکده پزشکی

پایان نامه:

جهت اخذ درجه دکتری تخصصی در جراحی زنان و زایمان

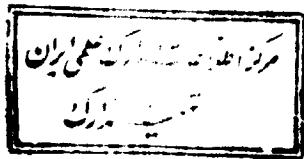
عنوان:

بررسی سن متوسط MENARCHE و ارتباط آن با قد و وزن

دختران در کرمانشاه

۱۳۸۰ / ۱۵ / ۲۰

استاد راهنما: سرکار خانم دکتر فرحناز کشاورزی

استاد مشاور: مهندس منصور رضایی

نگارش: معصومه آزادبر

12793

سال ۱۳۷۹

۳۹،۳۸

ارج و سپاس بی انتها ایزد بی همتایی را سزاست که انسان را به نگین
عقل مزین سافت و به نعمت علم شرف بخشید یگانه پروردگاری که زبانم
در شکر نعمتهایش قاصر است .

تقدیم به تمامی آنان که به من آموختند، به عندلیبان خوش سخن باغ

علم و دانش، همانان که نام مقدس معلم را برآزنده اند .

تقدیم به استاد ارجمند ، سرکار خانم دکتر کشاورزی که با زحمات و

راهنمایی‌های ارزنده خود مرا مدیون محبت خود ساختند .

تقدیم به همسر بزرگوارم ، عزیزی که با شکیبایی و محبت ، در دوران

تحصیل ، دوشادوش من ، همراه و معلم بود .

تقدیم به پسر عزیزتر از جانم سینا ، او که باغ زندگیمان با شمیم فوش

وجودش معطر است .

پژوهش

بلوغ فرآیندی است که از اولین نشانه های تکامل جنسی شروع و تا حصول نهای تکامل فیزیکی، عقلانی و احساسی ادامه می یابد. واژه منارک که مختص اولین قاعدگی می باشد جزء وقایع انتهایی بلوغ می باشد. سن متوسط قاعدگی در جوامع پیشرفته در حال کاهش است. بهبود استاندارد های زندگی و تغذیه مادر و بچه ها بعد از تولد نقش مهمی در افزایش قد و وزن و شروع زودتر قاعدگی دارد.

با وجودی که عمده ترین عامل در تعیین سن بلوغ وراثت است لکن بنظر می رسد شاخصهای دیگری مثل محل جغرافیایی، تماس با نور، سلامت و تغذیه کلی و عوامل روانی میتواند بروی زمان شروع و میزان پیشرفت بلوغ تأثیر داشته باشد.

بر این اساس ما بر آن شدیم تا در این پژوهش با توجه به شرایط و عوامل موجود در شهر کرمانشاه سن متوسط قاعدگی و متوسط قد و وزن و BMI در این سن را در دختران کرمانشاه تعیین کنیم. در این تحقیق که ۸۱۰ دانش آموز از مدارس راهنمایی دخترانه، که با نمونه گیری تصادفی (خوشه ای چند مرحله ای) انتخاب شده بودند شرکت داشتند، سن متوسط قاعدگی $۱۳/۴۰ \pm ۰/۷۶$ متوسط قد در این سن $۱۵۷/۸۲ \pm ۵/۷۸$ و متوسط وزن در این سن $۴۴/۰۱ \pm ۷/۳۰$ محاسبه گردید. متوسط BMI نیز در این سن محاسبه شد که $۱۷/۶۹ \pm ۲/۹۳$ بوده است. بر اساس این تحقیق ثابت شد که رابطه معناداری بین سن قاعدگی با قد و وزن و BMI دختران کرمانشاهی وجود ندارد. همچنین بین سواد پدر و مادر با سن قاعدگی دختران در

کرمانشاه نیز همبستگی وجود ندارد. اما بین سن قاعدگی دختران با سطوح اقتصادی- اجتماعی آنها رابطه معنادار پیدا شده است، به این ترتیب که سن دختران مدارس برخوردار پایین تر از مدارس نیمه برخوردار و سن متوسط مدارس نیمه برخوردار پایین تر از سن متوسط مدارس محروم بوده است. در ضمن بین وزن و BMI با سطوح مدارس نیز بر طبق این تحقیق رابطه معناداری وجود نداشت، اما بین قد و سطوح مدارس رابطه معنادار وجود داشت، به این ترتیب که قد دختران در مدارس برخوردار پایین تر از قد دختران در مدارس نیمه برخوردار و محروم بود، ولی تفاوت قد معناداری بین دختران مدارس محروم با نیمه برخوردار وجود نداشت.

امید است که در تحقیقات آتی که در این زمینه انجام می شود سن بلوغ و قاعدگی در جمعیت‌های روستایی و شهری مورد مقایسه قرار گرفته و وضعیت قد و وزن در دختران بالغ و نابالغ مورد بررسی قرار گیرد.

فهرست

صفحه

عناوین

فصل اول : مقدمه

۱	۱-۱ بیان مسئله	۱
۲	۱-۲ اهداف پژوهش	۲
۲	۱-۳ سؤالات پژوهش	۲
۳	۱-۴ تعریف واژه	۳

فصل دوم: مروری بر دانستیهای موجود

۴	۲-۱ دانستیهای موجود	۴
۳۰	۲-۲ مروری بر مطالعات انجام شده	۳۰

فصل سوم : روش تحقیق

۳۴	۳-۱ نوع مطالعه	۳۴
۳۴	۳-۲ متغیرها	۳۴
۳۴	۳-۳ واحد مورد پژوهش	۳۴
۳۴	۳-۴ جامعه مورد پژوهش	۳۴
۳۵	۳-۵ روش گردآوری اطلاعات	۳۵
۳۶	۳-۶ روش انتخاب نمونه و نحوه اجرای تحقیق	۳۶
۳۸	۳-۷ روش تجزیه و تحلیل داده ها	۳۸
۳۸	۳-۸ محدودیتهای پژوهش	۳۸
۳۹	۳-۹ ملاحظات اخلاقی	۳۹

۳-۱۰ تعیین اعتبار علمی ۳۹

فصل چهارم: جداول و نمودارها

جدول ۴-۱: جدول میانگین سن قاعدگی در مدارس راهنمایی دخترانه کرمانشاه در سال

تحصیلی ۷۷-۷۸ به تفکیک سطوح مدارس ۴۰

جدول ۴-۲: جدول میانگین قد مقارن با سن قاعدگی در مدارس راهنمایی دخترانه کرمانشاه در

سال تحصیلی ۷۷-۷۸ به تفکیک سطوح مدارس ۴۱

جدول ۴-۳: جدول میانگین وزن مقارن با سن قاعدگی در مدارس راهنمایی دخترانه کرمانشاه در

سال تحصیلی ۷۷-۷۸ به تفکیک سطوح مدارس ۴۲

جدول ۴-۴: جدول میانگین BMI مقارن با سن قاعدگی در مدارس راهنمایی دخترانه کرمانشاه در

سال تحصیلی ۷۷-۷۸ به تفکیک سطوح مدارس ۴۳

جدول ۴-۵: رابطه بین سن قاعدگی با قد و وزن و BMI با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون ۴۴

جدول ۴-۶: رابطه بین سطوح مدارس با سن قاعدگی، قد، وزن و BMI بر اساس آنالیز واریانس ۴۵

جدول ۴-۷: رابطه ما بین سطوح مدارس از نظر سن قاعدگی بر اساس تست Tukey ۴۶

جدول ۴-۸: رابطه ما بین سطوح مدارس از نظر قد بر اساس تست Tukey ۴۶

جدول ۴-۹: توزیع فراوانی و رابطه بین سن قاعدگی بر حسب سواد مادر بر اساس تست Tukey ۴۷

جدول ۴-۱۰: توزیع فراوانی و رابطه بین سن قاعدگی بر حسب سواد پدر بر اساس تست Tukey ۴۸

نمودار ۴-۱: نمودار سن قاعدگی بر حسب سطوح مدارس در مدارس راهنمایی دخترانه کرمانشاه ۴۹

نمودار ۴-۲: نمودار قد بر حسب سطوح مدارس در مدارس راهنمایی دخترانه کرمانشاه ۵۰

نمودار ۴-۳: نمودار درصد فراوانی سن قاعدگی در مدارس محروم ۵۱

نمودار ۴-۴: نمودار درصد فراوانی سن قاعدگی در مدارس نیمه برخوردار ۵۲

نمودار ۴-۵: نمودار درصد فراوانی سن قاعدگی در مدارس برخوردار ۵۳

نمودار ۶-۴: نمودار درصد فراوانی سن قاعدگی در مدارس راهنمایی دخترانه کرمانشاه ۵۴

فصل پنجم: بحث ، بررسی و پیشنهادات

بحث و بررسی ۵۵

پیشنهادات ۵۸

فهرست منابع و مأخذ ۵۹

پیوست:

فرم جمع آوری اطلاعات ۶۰

آنالیزهای آماری کامپیوتری ۶۱

فصل اول

مقدمه

۱-۱ بیان مسئله

بلوغ دوره ای از زندگی است که از اولین نشانه های تکامل جنسی شروع و تا حصول نهایی تکامل فیزیکی، عقلانی و احساسی ادامه می یابد. در واقع در طی این دوره تغییرات ثانویه جنسی شروع می شود و توانایی تولیدمثل کسب میگردد.^(۱)

با وجودی که عمده ترین عامل در تعیین سن بلوغ وراثت است لکن بنظر می رسد شاخصهای دیگری مثل محل جغرافیایی، تماس با نور، سلامت و تغذیه کلی و عوامل روانی روی زمان شروع و میزان پیشرفت بلوغ تأثیر داشته باشد. بدون شک پایین آمدن سن بلوغ در کودکان کشورهای توسعه یافته به علت بهبود شرایط تغذیه و بهداشت است.^(۲)

قاعدگی آخرین مرحله بلوغ بوده که سن متوسط آن در جوامع مختلف با توجه به عوامل گفته شده در بالا متفاوت است و در آمریکا ۱۲/۸ سالگی می باشد. محققین معتقد هستند برای اینکه در دختر قاعدگی شروع شود بایستی او به وزن ۴۷/۸ کیلوگرم رسیده باشد. احتمالاً تغییر ترکیب بدن بصورت افزایش درصد چربی (از ۱۶٪ به ۲۳/۵٪) از وزن کل بدن مهمتر بوده و این تغییر ترکیب متأثر از تغذیه میباشد. بهر حال در هیچ مطالعه ای رابطه ایی بین شروع بلوغ و توده چربی بدن اثبات نشده است.^(۲)

در این تحقیق تلاش شده است که با توجه به عوامل و شرایط موجود در شهر کرمانشاه سن متوسط قاعدگی در دختران و متوسط وزن و قد در این سن تعیین گردد و در صورتی که همبستگی بین سن متوسط قاعدگی با قد و وزن و BMI وجود داشته باشد مشخص گردد. آنچه مسلم است محدوده نرمال بیان شده در کتب مرجع بر اساس شرایط ویژه همان ممالک و با تأثیرپذیرفتن از

عامل عمده تعیین سن بلوغ، یعنی وراثت در مردم هر ناحیه تعیین شده است. با توجه به متفاوت بودن شرایط تغذیه ای و اقلیمی و از طرفی متفاوت بودن عامل وراثت در جامعه ما نسبت به آن ممالک، محدوده نرمال برای جامعه ما باید تعیین شود، که در آن صورت با در دست داشتن یک محدوده نرمال برای سن بلوغ و قد و وزن در این جامعه ما می توانیم موارد بلوغ زودرس و دیررس را مشخص کرده و با تشخیص بموقع در مواردی که درمان مقتضی است اقدامات لازم را انجام دهیم، و با این کار از موربیدیتی روانی حاصل از اختلالات بلوغ در دختران جلوگیری کرده و سلامت روانی و جسمی مادران فردا را مهیا سازیم.

۱-۲ اهداف پژوهش

اهداف کلی: ۱- تعیین سن متوسط قاعدگی در دختران شهر کرمانشاه در سال ۷۷-۷۸

۲- تعیین همبستگی BMI با سن متوسط قاعدگی

اهداف جزئی: ۱- تعیین توزیع سن قاعدگی بر حسب وضعیت اقتصادی - اجتماعی

۲- تعیین همبستگی قد و وزن با سن قاعدگی

۳- تعیین توزیع سن قاعدگی بر حسب سواد پدر و مادر

۱-۳ سؤالات پژوهش

۱- سن متوسط قاعدگی در دختران کرمانشاه چقدر است؟